

velja pa postava, kakor je bila nasvetovana. — Dr. J. Bleiweis pa nasvetuje pri razpravi te postave sledečo resolucijo: C. k. deželna vlada naj se prosi, da — ker nova postava odgonska ima 1. januarja 1873. dobiti veljavo — nemudoma vse stori, kar je potreba, da se gnanci, kakor v drugih deželah tako tudi v naši tam, kjer je železnica, po železnici tirajo. Dr. Bleiweis podpira resolucijo s tem, da tiranje gnancev peš ali po najetih vozovih med Ljubljano in Trstom po veliki cesti vzročuje prav po nepotrebnem jako veliko stroškov deželnemu zakladu zaradi tega, da se večkratno preiskovanje zdravnikom, večdnevni živež, vožnja itd. mora plačevati. Kromer se čudi, da dr. Bleiweis to resolucijo stavi še le zdaj in da deželni odbor ni pred teh stroškov zapazil, a brž mu Dežman zavrne, da se je deželni odbor že zdavnaj potezal za tiranje gnancev po železnici, ali Tržaški magistrat se je temu trdovratno zoperstavljal, ker bi tiranje gnancev po železnici Tržačanom vzročilo večje stroške; dr. Bleiweis pa potem na veselost zbora konstatira, da Kromer, pripeljavši vso svojo protinarodno kramo na trg zbornice, ki je pred tej resoluciji nasprotoval, jo zdaj s svojim začudenjem podpira. Resolucija po predlogu dr. Bleiweisovem se potem sprejme.

Načrt postave, s katero se odgonsko-postajskim občinam izroči pravica izrekati odgonska razsodila, obvelja brez razgovora.

Proračun gledališnega zaklada za leto 1873. (potrebnosti 6410 gold., zaklada 2300 gold., toraj primanjka 4119 gold., ki je poplačati iz deželnega zaklada) se je potrdil, toda popred sta se zaradi slovenskemu dramatičnemu društvu nasvetovane podpore 2400 gold. borila Kromer in dr. Zarnik. — Kromer navaja, da je utrakvizem jezikov (to je, ravnopravnost slovenskega jezika), ki se je razvil v našem občenju, smešen; strupenega moža to bôde, da zdaj, ko se je vpeljal slovenski jezik v zbornico, v deželne urade, vpeljati se hoče tudi na dramatičnem polju, celó „gledališka muza“ naj se podvrže slovenskemu jeziku (smeš), muza in hči njena dramatika ne daste se uklepati (smeš); v Ljubljani ni mogoče slovensko gledališče vzdrževati (smeš), na enkrat se bode „Kartenhaus“ slovenskega gledališča podrl, z diletanti pospešujete le pohajkovanje (nemir), diletanti se živijo kot troti iz deželnih novcev, sicer so pa Slovenci v Ljubljani ubogi in ne morejo vzdržati slovenskega gledališča; vest vam nikakor ne more pripuščati, da bi dovolili donesek slovenskemu gledališču. (Oho! na levici, velik hrum na desnici in med poslušalci). Dr. Zarnik ugovarja Kromerju in ga izvrstno češe blizo tako-le: Kromer naše stranke ne bode prepričal, kakor mi njega ne; to ni mogoče; — o tem, da sta oba jezika slovenski in nemški nam potrebna, ne more nobeden dvomiti; zdaj je še le začetek sè slov. gledališčem, gotovo, da bode napredovalo in da se „Kartenhaus“ ne bode podrl, — vže zdaj je že videti, da napreduje, — sicer pa je sploh treba, da se gledališča podpirajo; govornik se sklicuje na Francosko, kjer je dramatika na visoki stopnji, a tudi Francozi podpirajo gledališča, podpore v ta namen znašajo po več milijonov na leto, — on bi glasoval za to, da bi se slovenskemu gledališču dalo še več podpore iz deželnih novcev, ako bi ne bilo treba se ozirati na šole in druge stroške.

Poročilo deželnega odbora zaradi podpore za novo občinske poti ob desnem bregu Save od Radeč do Save se finančnemu, — ono, da bi se presukala skladna cesta čez Vagensperg v Litijskem okraji, pa cestnemu odseku izroči.

Dopisi.

Iz Celja. — 10. dne t. m. je prečastiti gospod opát Matija Vodušek umrl po dolgi bolezni v 71. letu svoje starosti. Rajnik je bil ljubljeneček škofa Slomška in ljubitelj naroda svojega slovenskega. Mili mu spomin!

Iz Ljutomera 13. dec. — Ljutomer je res vzor slovenskega narodnega gibanja. Tukajšnja čitalnica stoji gmotno in duševno na krepkih nogah. Vsak mesec ima „besedo“, sicer pa je vsako nedeljo večer in sicer vselej s podučnimi govori. Tudi 8. dne t. m. se je spominjala ljutomerska čitalnica našega Preširna. Po tomboli je govoril učitelj g. Pernišek o Preširnu, za tem govorom ste deklamovali gospá Gomilšekova in gospodičina Kornpiheljnova. — Tù je sedaj tudi okrajna posojevalnica popolnoma le v narodnih rokah; njeno delovanje rodi dobrega sadu. V šolstvu gospodarijo tù narodnjaci in tudi šolska svetovalstva so tù narodna, z malo izjemami tudi vsa politična gosposka. Nadpisi nad šolo, čitalnico, njeno gostilnico, nad okrajno posojevalnico so le slovenski.

V Gorici 15. dec. — O čem se pri nas zdaj skor največ govori? O tem, da imajo časniki o Gorici in iz Gorice sila veliko pripovedovati. Vzemite kateri koli večih dunajskih listov, pa najdete v njem kak telegram ali kak dopis od tod. Vedite pa, da vse prihaja iz ene kovačije, ki se je tukaj pred kratkim ustanovila. Od kar imamo podružnico ljubeznjive „Triesterice“ in „Ljublj. Tagbl.“, to je, našo „Görce“ — postala je Gorica eno najvažnejših — nemških (!) mest. Berlin, Verzalj in Pešt že skor ne morejo se več meriti z Gorico. Pa da bi naša nemška fabrika vsaj pošteno robo pod pošteno firmo po svetu razpošiljala! — ali od poštenja ni duha ne sluha. Vedite namreč, — in dobro je, da čitatelji nemških časnikov to vedó — da v dopisih in telegramih iz Gorice v „N. fr. Presse-i“, „Deutsche Zeitung-i“ in „Triester Zeitg.“ je malokedaj kake zrno resnice, marveč se notorne reči, o katerih tù že vrabci pojó, sprevračajo in hudobno-tendenciozno zavijajo, da prusaška politika kaj vode na suhi svoj mlin dobí. Kako se je na priliko resnici v obraz bilo v „Presse-i“ in „Triesterici“! — da o naši domači nemški klepetulji molčimo — v sporočilih o zboru Coronini-evih volilcev 8. t. m.! Kako v „Triesterici“ od preteklega petka (13. t. m.) o tukajšnjih Slovencih in narodnih naših ljudskih šolah i. d. r. govori!! Našinci so vsi razdraženi, da se predrzne klika nevednih in hudobnih tujcev norčevati se z javnim mnenjem in to pod krilom — (rad bi povedal čegavim; pa saj veste, čigava sta „Triest. Ztg.“ in „Tagblatt“, isto krilo se je razširilo zdaj do Soče). — Kar je zadnji „Narod“ (iz Gorice) povedal o gimnazijskem profesorji, ph. dr. Wildmann-u, je vse res. Od tega „dohtarja“ noter doli do filistarja pri vrčku — vse, kar je tu tujega, prusaškega, zedinilo se je, da tolče po naših dveh narodnostih in soseben slovenski. Zdaj — se ve — je lahko pogum imeti, ko so direktne volitve pred durmi in se ž njimi odpre tudi nam „bastardom“ (po zgodovinskih preiskavah prof. Wildmann-a) nemški raj; zdaj pač lahko greben raste sprednji straži slavnih „pikelhauberjev“. To dobro zna pa vendar predrznost tukajšnje nemške propagande roditi, da se vse stranke obeh domačih narodnosti zoper nepoklicane goste — osrečevalce naše dežele zedinijo v skupno brambo, v skupen odpor. — Namen tem vrstam je, da opomnimo občinstvo, naj bi jemalo poročila iz Gorice v prusaško-ustavovernih časnikih vselej le „cum grano salis“ na znanje. — Dr. Tonkli-ev govor 8. t. m. v Coroninijevem volilskem shodu je v „Isonzo“-u od besede do besede natisnjen. Goriški Lahi so začeli vsled njega temelji-

tiše premišljevat i prašanje zastran direktnih volitev. „Goriziano“ je že prinesel voden članek o njih, s katerim smo prav zadovoljni. Da smo Slovenci vseh barv v tem edini, tega mi ni treba praviti.

Iz Bistriškega okraja 12. dec. — Res prečudna je letošnja zimska spomlad! Celó v naših burnatih krajih se nahajajo mile pomladanske cvetice in mnoga drevesa cvetó. — Prečudno pa tudi nam cvetè naša že davno z obljubo dodelana železnica; kedaj bo vendar dozorela? Še vedno se na dvoje podira in saksebi leze, kar kmetom veliko zemljišč podspé. In zaradi tega, se vé da morajo kupilci zemljišč vedno še dokupovati tál. O tem pa se čuje zmirom veliko pritožeb. Eden toži, da je bil v pogojih prevarjen za 50 gold., drugi, da se ni prav porazumel z gospodi, kateri zemljo odkupujejo; namesti po 1 gold. seženj, kakor je zahteval, mu je odkupnik 4 sežnje za 1 gold. zapisal itd. Se vé da revež rajše potrpi, zato, ker si ne more ali ne vé pomagati. Pri nas gré stvar že k koncu; ako bi pa drugod utegnile take homatije postati, svetoval bi jaz, naj bi si vsak lastnik zemljišč, kedar se utegne železnica delati, en izpis pogojev v domačem jeziku dal napraviti in od odkupovalnih gospodov podpisati. Po takem gotovo ne bo toliko pritožeb. Žalibog, da imamo Slovenci pri taci in enaci okoliščinah največkrat s tujci opraviti, ki prav nič ne znajo našega jezika ali le toliko, da je še slabše ko nič, in je potem zmešnjav še več! Zato, častiti naši domači gospodje, ki ste popolnoma našega zaupanja vredni, borite se za nas v deželnem šotoru bele Ljubljane, in varujte nam naše svete pravice neprenehoma kakor dozda. Mi kmetje poznamo vaš težavni stan v vedno velikem boji in hrepenimo po dnevu, ki narodu našemu prinese, kar mu gré — bolje čase! Nasprotnikom pa, naj so tujci ali domači, naj postane lice črno. Majka Slava naj zavalí kamen ostudnosti na-nje — v spomin grdega odpadstva.

K—r

v imenu več Slovencev.

Iz spodnje Idrije 2. dec. (Naše dalje nadloge. Kon.) Tudi čbelam škoduje strupeni dim iz žgalnice živega srebra; če je en čas tiho lepo vreme bilo, se jih veliko mrtvih na rožah po snožetih vidi. Tako nas zalezuje škoda od vseh strani, davke pa moramo plačevati kakor da bi živeli v paradizu.

Leta 1848. dne 31. maja pod šte. 976 je takratni župan spodnje Idrije prošnjo na c. kr. rudarstvo v Idrijo spisal, da bi poletni čas ne žgali živega srebra, ampak po zimi, kakor pred 4 leti; al, kakor je to že navada, ni bilo nobenega odgovora od Idrijskih rudarskih gospodov. V jeseni septembra meseca 1848. leta je sopet prošnjo na ministerstvo notranjih oprav na Dunaj poslal. Ministerstvo je rešilo prošnjo rekši, da, če bodo čez leto žgali živo srebro, se morajo s posestniki za storjeno njim škodo pomeniti. Al ta stvar je romala od Poncija do Pilata, gospodje so se med saboj poravnali, reveži pa le škodo do trpeti morajo. Pozneje smo sopet dne 16. svečana 1867. leta prošnjo deželnemu odboru poslali v Ljubljano, ki jo je s priporočilom izročil c. kr. Kranjskemu rudarskemu glavarstvu v Ljubljani; al to je zavrlo prošnjo, rekši: 1) da „cesarska žgalnica v Idriji ne more od dela nehati“. To je res; mi ne moremo tirjati, da bi to delo nehalo, al ravno tako tudi država ne more tirjati, da bi nas zavoljo tega dela ugonobila! In 2) se je reklo, da se zdaj nobeno odškodovanje dati ne more. Ker smo pa zmerom le veči reveži in zmerom večje davke plačevati moramo, pa nimamo odkod, smo se na našega c. kr. okrajnega glavarja gosp. Ogrinca obrnili in prosili, naj se nas on usmili. On nam je svetoval, naj od 3 let storjeno škodo in pogin žival od posestnikov popisati damo in njemu

pošljemo, da bode že on našo prošnjo pri viši vladi podpiral. To škodo 26 posestnikov od 3 let smo popisali; znesla je skupaj 2586 gld. Dozdaj nimamo še odgovora in ga težko čakamo kakor duše v vicah.

Mi smo prepričani, da Idrijski rudarski gospodje si zelo prizadevajo, to dognati, da bi nam tolike škode ne delali; zatega del so dimnik od žgalnih peči v hrib izpeljali, hrib skopali in so dimnik po hribu čez 200 sežnje na dolgem zidali, vrh hriba 7 sežnjevisoko so zidali s stroški čez 20000 gld. To jesen je bil dodelan, in bo Idrijo prav veliko olepšal, in tudi za delavce bo bolje, ker njim bo slabi zrak spod nosa v dimnik vleklo, al posestnikom bo pa le malo pomagalo al pa še prav nič, ker žgano v vodo Idrijo sipljejo in dim ali prah v zrak gre in za reko Idrijo potegne, kar se po zimi po snegu očitno vidi, ki je siv in črn. Če breja krava to vodo pije, gotovo stori mrtvo tele. Tega prahu se tudi delavci hudo bojijo. Po vsem tem naj svet sodi, kakošna škoda se revnemu kmetu godí, med tem ko država dohodke vleče iz naših nadlog!

Iz Viške 11. dec. — Nepričakovano ugodno vreme včerajšnjega dneva me iz dolgočasnega in pušobnega ozidja pelje pod milo nebó v bližnjo okolico, pogledat po nekterih mahovih, ki navadno še le na pozno jesen plodé, — a kako se zavzamem, ko zapazim, sém ter tje mnogo cvetlic raznih plemen v pomladanski krasoti razcvetati se. Čisto zeleni travniki in pašniki so mnogobrojno posejani z rigelci ali marjeticami (Bellis perennis). Poleg potov in po tratah se razcveta regrat (Leontodon Taraxaci); ob potokih in mlakužah mlakužnica (Caltha palustris); po njivah vidiš v cvetji mnogo rdečih mrtvih kopriv (Lamium purpureum), mačohic (Viola tricolor), njivskega jetičnika (Veronica agrestis), kurjih črevic (Stellaria media). Po travnatih brežinah se obilno razcveta brezstebelni jeglič (Primula acaulis) in pomladanski svišec (Gentiana verna). Na viših solnčnatih brežinah rdeči ter se razcveta resje (Erica carnea) in med in pod grmovjem je že mnogo razcvetenih slepic ali kurjic (Helleborus niger), jagodšja (Fragaria vesca) sém ter tje celó zrela. Po lozah in gričih je prav obilo žanjevica (Polygala Chamaebuxus) in okrog bukev se dobí kjer si bodi kaka zajčja deteljica (Oxalis Acetosella) v cvetji. Minuli teden sem dobil še zunaj na prostem se plazeče polžke: „Helix intermedia, Helix rupestris, Pupa frumentum, Pupa avenacea, Clausilia ornata“, ter videl več močeradov (Salamandra maculata) okoli kobocati. Veči govnujači (Geotrupes) so do zdaj še vsaki večer, ako le ni deževalo, okoli pohštev brundali. Pravili so mi tudi ljudje, da so pred kakimi 14 dnevi še kačo vnej videli. Res prečuden je začetek letošnje zime, tako da bi človek na prosto stopivši lahko si mislil, ljubomila pomlad je pred durmi.

Robič.

Iz Kostanjevice 14. dec. — „Das ist der so viel geschmähte Mann“, to je tolikanj zasramovani mož! je rekla unidan majhna glava veliki. Lejte no! to je naš župan Sever. Kako malo pa res našega župana briga mestna lepota, dajmo to malo pogledati. — V mestu našem je bil vodnjak veliko let brez ograje. Otroci šolarji so se prekucevali in premetavali okoli njega; kolika nevarnost je bila, da kateri otrok va-nj ne štrbunkne! Pa naš župan, ki jo je velikrat mahal memo imenovane vodnjaka, ni videl te nevarnosti in ni storil nič, da bi se odstranila. In vendar ima skrbeti župan za to, da imajo jame z vodo štiri črevljevisoko ograje z vaticami; in kasneje se imajo vse zasuti. Ker se pa sam župan ni spomnil svoje dolžnosti, morala sta učitelj in nek drug meščan dregniti ga pod rebra s pismono pritožbo. Zdaj še le se je dal župan omajati v to, da je

poskrbel za varnost pri vodnjaku. Tak župan pa nič! — Še lepša je pa ta, katero povem zdaj. Pa našem mestu se ne manjka jam apnenic, ki že veliko let pričajo, kako ničtetno da je županovanje pri nas. Ako kak otrok zaide v tako jamo, gorje mu, ako ni kmalu pomoči. Tako je neki meščan že dva otroke izvelkel iz jam. In vendar ima župan skrbeti za očitno varnost, da se nam ne bi otroci topili po mestu. Lani se je naš župan spomnil svojih dolžnosti, in (če se ne motim meseca maja) je slovesno oklicati dal, da vsak plača 5 gld. kazni, kdor bi kako jamo apnenico skopal. Človek bi bil mislil, da se je naš župan poboljšal; al temu ni tako. Poslušajte! svoji prepovedi vkljub je on sam z Gačem vred dal letos še eno apnenico na novo skopati, in to prav tik ceste, kjer je že precej apnenic, veliko let nezasutih. Tak župan in pa nič, ki se tega ne vé, da župan mora sam najprvi in najbolje spolnovati to, kar tirja od drugih! Pa pogledjmo dalje, kaj se je zgodilo zavoljo apnenice, ki jo je dal skopati župan ne zmenivši se za županske dolžnosti. Pri kopanju te jame se je Severju in Gaču uprl neki mladeneč, kterege ponosno štejem med tiste poštene Kostanjevičane, ki se ne zmenijo ne za prilizovanje, ne za grozjenje, ne za petake, kedar se je treba pognati za pravico. Ta pogumni mladeneč naravnost reče Severju in Gaču, da se kratkomalo apnenica kopati ne sme (pa še njih hiši nasproti!), ker se sploh jame ne samo zaradi lepote, temuč tudi zavoljo varnosti kopati ne smejo po mestu. A vse ni nič pomagalo, apnenica je bila letos skopana na županovo zapoved, ki je prav nasproti njegovi lanski prepovedi! Vrli mladeneč se je upiral kar je mogel, pa zastonj; in pri tem je bojé Severju in Gaču resnico preodkritosrčno povedal; tožen je bil potem in obsojen na 30 dni zavora.

Poglejmo še, kaj se je zgodilo zavoljo te od Severja na novo skopane apnenice! V to apnenico, ki jo je župan dal zoper županovo (lansko) prepoved kopati — prav v to apnenico je ravno županovo tele kakor nalašč padlo, da so ga ljudje komaj izvlekli! Tedaj celó županovo tele je okusilo trpki sad našega županovanja, kterege znebiti se komaj čakamo. — Tako daleč smo tedaj že prišli po takem županovanju, da je treba po mestu otroke in živino vlačiti — iz jam! Kako bi se po pravici pisarilo po tujih časnikih, ko bi kak tujec ponoči priromal v mesto, kjer ni nobene svetilnice po ulicah in cestah, in bi se do vrata vdrl v jamo apnenico in bi začel klicati na pomaganje! Ali pa, kaj bi bilo, ko bi kak vinsk bratec zakrevljal v apnenico, in bi začel, pogreznjen v jamo, rohniti, in kleti župana in njegovo županovanje! Meščan.

Iz Kranja. (Iz čitalnice.) V nedeljo 22. decembra ob 8. uri zvečer napravi čitalnica „besedo“ v korist tukajšnji revni šolski mladini. Igrala se bo vesela igra „Telegram“. Vstopnina je za osebo 50 kr.; hvaležno se pa, gledé na blagi namen, sprejme vsaka obilnejša vstopnina. Ravno ta dan ob 4. popoldne je letni čitalnični zbor in volitev novega odbora za prihodnje leto. —

Iz Vipave 16. dec. — Vipavski „Sokol“ napravi 26. dne t. m. veselico s petjem in gledališkima igrama „Uskok“ in „Svojeglavneži“. Nadjati se je prav veselega večera, zato vse narodno občinstvo vljudno vabi Sokolov odbor.

Iz Kamnika 16. dec. (Čitalnica tukajšnja) napravi prihodnjo nedeljo, to je, 22. dne t. m. „besedo“, ktereje program: a) Lovska potnica, zbor; b) Jankov odhod, čveterospev; c) „Mlinar in njogova hči“, žaloigra v 5 dejanjih. — Vstopnina za ude je 10 krajc. in za vpeljanje neude 40 kr. K obilni udeležbi vabi vljudno odbor.

6. januarija, to je, na sv. treh kraljev dan ob treh popoldne bode občni zbor čitalničin v sobani čitalnični. Naj se ga častiti udje udeležijo obilno.

Iz Kranjsko-tržiško-loškega volilnega okraja 13. dec. — Dolgo že smo opazovali dvo-lično obnašanje našega zastopnika g. dr. Razlag-a v deželnem zboru, in čem dalje, tem manj nam je dopadlo vedenje njegovo. Mislili smo že lanskega leta enkrat „Novice“ lepo prositi, naj nam naravnost bres ovinkov povedó, kaj in kako je prav za prav s tem našim iz Štajarskega došlim zastopnikom, ki se je gugal zdaj sem zdaj tje, kakor da bi ga vila bolezen „sv. Valentina“. — Odsle zanaprej nismo v nobenih dvomih več. Govoril je sicer gospod dr. Razlag v letošnjem zboru énekrat v prid deželi in njenim stanovnikom, al po pravici povemo, da se nam je zdelo, kakor da bi bil to delal le hlepé po poljudnosti (popularnosti). Da pa na dr. Razlaga ne moremo več zaupati, spoznali smo do jasnega po njegovem obnašanji v zadnjih sejah letošnjega zbora; zato smo prisiljeni, ker nam ta pravica kot volilcem gre, mu to kar naravnost pred vsem svetom javno povedati. „Novicam“ in „Vaterland-u“ smo prav hvaležni, da sta nam „natočila čisto vino“ potem takem pa g. dr. Razlag stori tudi naj bolje, ako se poslovi od dvoráne kranjskega deželnega zbora. — Pač bi bilo moglo srce veselja igrati g. dr. Razlag-u, da je bil on tadaj nazoč, ko je bil prvokrat voljen v Kranji za zastopnika kranjsko-tržiško-loškega okraja. Nihče zmed volilcev ga menda osebno ni poznal; imeli smo domačih sposobnih mož na izbiro; al kakor na vojaško komando po priporočilu ljubljanskega volilnega odbora glasilo se je: „naš zastopnik bode dr. Razlag.“ In ravno moja malenkost je takrat privatno pisala sl. vredništvu „Novic“ blizo tako le: „Pokazali smo ta dan volilci kranjsko-tržiško-loškega okraja, da zedinjena Slovenija je mogoča, ker nismo pretehtovali, kje se končá meja Kranjska in prične dežela Štajerska, ampak gledali le na vrlega slovenskega narodnjaka.“ Ker pa nam je g. dr. Razlag vnovič potrdil stari Rimljanski pregovor: „tempora mutantur, et nos mutamur in illis“, nam ne mora zameriti, ako velja ta pregovor tudi nam. Se ve pomen pri njem in pri nas je nekoliko različen. On se je spremenil in odstopil od starodavne naše zastave Kranjske dežele, mi pa za zastavo dr. Vošnjakovo ne maramo. Naj bi jo bil on razvijal po Štajarskem, al menda tudi naši pravi slovenski bratje na Štajarskem, če se je nadjal ž njo predreti, niso marali za-njo, sicer ne bi bil zapustil domovine. Z dvojko igrati pa je nevarna šála; kajti marsikdo vsedel se je že med dvema stoloma na trda tla, kajti dvema gospodoma ne more služiti nihče. — Gosp. Svetcu naj njegovi volilci povedó, kar mu gre. En volilec v imenu več družih.

Iz Ljubljane. — Radovedni gledamo tudi mi zdaj na Dunaj, kaj se godí v rajhsratu. Našim poslancem Slovincem se še nič ne mudí v zbor; grof Thurn je sicer zunaj; al on stoji v vrsti tiste stranke, ki je sopet v poslednjem našem zboru po Kromerju trdila, da ni treba slovenskega jezika niti v javnem niti v uradnem življenji, da po takem ona ne pripoznava Slovencev, akoravno jih celó stara in nova „Presse“ omenjate vsak dan v svojih listih. Tem manj jim bode pa tudi vprihodnje rajhsrat magnet, ki bi jih vlekel na Dunaj, ker že se snuje „volilna reforma“, ki bi našim poslancem, če bi tudi že zunaj bili, na podlagi adresinem kazala pot — iz rajhsrata, kajti direktne volitve so prelom ustave — ustav ne le deželnih, po kterih deželni zbori pošiljajo poslance v državni zbor, temuč tudi ustave decemberske, ktera v §. 7. pravi, da odločeno število državnih poslancev se pošilja po volitvah v de-

želnih zborih, in v 3. vrsti prav tega §. 7. je celó jasno izrečeno, da premembe v tej določbi se zgoditi smejo le po predlogu deželnih zborov. In zdaj brez ozira na jasne ustavne §§. kar naravnost vpeljati hoče rajhsrat direktne volitve! Prečudno je res to, da zdaj deželni zbori, izvpiti za „verfassungsfeindlich“, braniti morajo ustavo nasproti „ustavovercem“, kateri prekucijo posajajo na stol ustave! In še celó leta 1867., ko so nekterim centralistom že po glavi rojile „direktne volitve“, so se jim ustavljali kolovodji Rechbauer, Kaiserfeld, Brestl in drugi, rekši, da direktne volitve morejo se le vpeljati po pritrditvi deželnih zborov. Zdaj pa veljá pri njih parola sile; vsaj vidijo, da velika večina narodov avstrijskih noče direktnih volitev, ktere bi vničile deželne zборе popolnoma. — In teh načel, čeravno brez klubovega sklepa, se bodo držali poslanci naši; naj izigrá rajhsrat svoj zadnji trumpf! —

— (Iz seje deželnega odbora 13. decembra.) Ker se bere od mnogih strani, da se po družih deželah prikazuje kolera, je deželni odbor sklenil, razposlati poduk občinam, kako se je vèsti, ako bi tudi našo deželo zadela ta nesreča, na deželno vlado pa se obrniti, da se prazne prostorije v posilni delalnici odstopijo norišenici, da se potem norišna podružnica pripravi za kolerne bolnike; — magistratu ljubljanskega mesta pa s-piše, da bi se za slučaj prenapolnjenja bolnišnice sploh in posebno ko bi se začela kolera, napravil za mestjane mestno bolnišnico za silo. — Deželni odbor je vzel na znanje sporočilo c. k. finančne direkcije, da se odpiše kranjski deželi zarad preobloženja z davki za 1870. leto 69.547 gold. 90½ kr.; za 1871. leto pa 69.547 gld. 90½ kr.; — zarad vremenskih nezgod (toče itd.) za 1870. leto 58.735 gold. 40½ kr., za 1871. leto pa 56.957 gld. 50 kr., — priklad za deželni zaklad za 1870. leto 8902 gold. 12 kr., za 1871. leto 9986 gld. 54 kr., — priklad za zemljiško odvezo za 1870. leto 13.353 gold. 18½ kr., za 1871. leto 12.268 gold. 75½ kr., — priklad na davke za okrajne blagajnice za 1870. leto 4531 gld. 91 kr., za 1871. leto 4832 gld. 18½ kr. — Sklep občine Bistriške na Notranjskem, da vpelje pasji davek, se je odobrilno na znanje.

— (Nova prikazen v časništvu) je prišla te dni v Ljubljani na svetlo pod naslovom: „Laibacher Schulzeitung. Organ des krainischen Lehrervereines“, vrednik „Joh. Sima“, ki pa se izgovarja „Zima“. Za načelo si je vredništvo, ki v vsaki deseti vrsti kliče Schillerja, Göthe a, Galile-a, Diesterwega, Zschokke a in Bog vedi koga še slovenskim našim ljudskim šolam na pomoč, napisalo po Schillerju presukani Motto: „Soll der Geist sich aufwärts schwingen, muss die alte Form zerspringen“. Ko bi na čelu „des krainischen Lehrervereines“ drugi možje stali nego Garibaldi, Belar, Sima, Eppich, Linhart itd. in bi zraven „Učit. Tovarša“, ki že 12 let svoj nalog za ljudsko šolstvo lepo izvršuje, potrebovali novega slovenskega časnika, staviti bi si moralo vredništvo iz Schillerjevega „Zvona“ ves drug motto, namreč ta-le: „Concordia muss sein Name sein!“ Tako pa bo „Laib. Schulzeitung“ le zdražbo med učitelji delala in ljudsko šolstvo naše bode — zapomnite si to gospodje! — še bolj pešalo kakor pretekla dveletja. — Program te „Schulzeitung“ („was wir wollen“) je prepis Gariboldijevega članka v letošnjem letopisu Ljubljanske preparandije pod naslovom „zur Lehrerbildung in Krain“. S tem je dosti in vse rečeno. „Fortschritt, Unabhängigkeit der Lehrer“ to so slaboznane fraze za to, kar si naši „liberalni“ časniki ne upajo naravnost reči, to je „udrihati po duhovnih“, vsaj današnji „liberalizem“ samo po teh lestvicah pleza, druge svobode, najmanj pa narodne, ne pozna. A mnogi

načelniki „des krainischen Lehrervereines“ z gosp. vrednikom vred so prav nedolžni o tem, da so se iz narodnih mož, kar so nedavno bili, prelevili v nemške, kajti v svesti smo si, ako pride drugo ministerstvo na čelo vladi, da se zopet prelevijo v narodnjake. — Vredništvo pa je že vedelo, da njegov list ne bode „von den Feinden jedes freien Aufschwunges“ z živio-klici sprejet, zato tolaži učitelje, da „tù ne gré za narodnost“ ter se zagovarja s tem, da list bode izhajal le zato nemški, ker „ga mnogo učiteljev na deželi želi“. Vredništvo pozivljamo s tem: naj očitno naznani tisto množino učiteljev, za katero se izdajatelji „Schulzeitunge“ skrivajo. Še le jeseni je bila velika skupščina učiteljev — okoli 300 — in večina Kranjskih — v Ljubljani; vprašamo tedaj: se je li slišal le en glas po nemškem časniku od učiteljev, ki učijo mladino na slovenski zemlji? Ali niso marveč enoglasno željo izrekli, naj bi se tudi v ljubljanski preparandiji pripravnikom v slovenskem jeziku razlagali nauki, da jim bode tem lože v tem jeziku podučevati mladino? Gospodje, ki se bahate z „Ehrlichkeit — der unentbehrlichsten Tugend im geselligen Leben“ — odgovorite na to dvojno vprašanje, ako vam poštenje ni hinavstvo! Vzdržavati „brezverske šole“ in ponomčevati jih, to je preočitno tisti „Bocksfuss“, ki gleda iz tega, kar vi „hočete“. Nemških izvrstnih časnikov za ljudske šole imajo učitelji naši dokaj na izbiro, „Laib. Schulzeitung“ po takem ni treba; — če jim pa hočete kaj več gradiva podati za šolsko rabo, dajte jim ga v tistem jeziku, kterege oni samo ali vsaj največ djansko rabijo. Če hočete, da bodo učitelji naši to, kar prinaša „Schulzeitung“ pod naslovom: „Dunst, Thau und Reif“, šolski mladini razumljivo dopovedali, zakaj niste spisali tega v slovenskem jeziku s potrebnimi tehničnimi izrazi itd. in ga dali „Uč. Tov.“? — nemški to, kar pišete o „Dunst, Thau und Reif“ v sto nemških knjigah lahko beró. In če učiteljem pod „literarische Neuigkeiten“ priporočate „Schiller's sämtliche Werke“ itd., mora vendar vsacega smeh posiliti, ako pod „novinami“ nahaja take knjige za ljudske učitelje. — Pisati bi bilo še mnogo o tem časniku, ki se drzne o imenu ministra za nauk in bogočastje trditi, da po deželnem zboru izdelani šolski postavi ne bode potrdjeni; v tem dogodku bi mi le učitelje milovali, da ne dobodo više plače, ljudska omika pa bi prav nič ne zgubila, kajti če duhovščina in učiteljstvo na kmetih ne delata v lepi slogi, bodo naše ljudske šole popolnoma pod zlo šle, vsaj vredništvo samo pravi „Blasen ist nicht Flöten“; — pisati — smo rekli — bi bilo še mnogo o tem časniku; al čemu? — skušnje bodo učile, koliko kruha bode iz moke tega „napredka“, ki se tako šopiri, kakor da bi bile samo Esopove živali dosihmal izhajale iz ljudskih šol, v kterih so se tudi učili Sima, Belar, Eppich itd. — Konečno le prosimo gosp. učitelje po deželi, naj nam naznanjajo, kako „ljubeznjivo“ se bode po okrajnih glavarjih, kot prvomestnikih okrajnih šolskih svetov, priporočala „Laib. Schulzeitung“.

— (Gospica Helena Pesjakova, hči naše pesnice in pisateljice Lujize, v Draždanah pri dvornem gledališču). Kdor je pri „besedi“ v čitalnični in pri koncertu v redutni dvorani pa tudi v stolni in nemški ljubljanski cerkvi le enkrat peti slišal gospico Heleno in nepristransko sodil o prelepem njenem glasu in njeni umetnosti, ta gotovo ni pričakoval družega kakor to, kar naznanja prijateljsko pismo, iz kterege povzamemo, da je Helena prvokrat na oder stopila kot „Agata“ v operi „Freischütz“. In vspeh? Pismo o njem govori tako: „Srčno je stopila na oder ter s krepkim glasom jela peti „molitev“; koj po prvi kitici je bila slišati po-

hvala, ki je čedalje glasnejša prihajala konec velike arije pa zadonela po vsem gledališču. Ravno tako po trospevu, in v četrtem djanji. Konec opere pa je bila v drugo klicana na oder. — Kdor pozna Draždanskega občinstva hladnokrvnost in brezozirno ostro kritikovanje, mora reči, da to pač ni majhena pohvala. — Več nego pohvala poslušajočega občinstva pa meni velja sodba umetnikov. In tudi ta pevačici naši ni manj ugodna. Dvorni kapelnik Julij Rietz — med umetniki po vsej Evropi na dobrem glasu — živo je pohvalil Helenino petje; dvorni režiser jej je izrekal svojo popolno zadovoljnost, prav tako gledališčni intendant grof Platen, ki je po 2. djanji sam prišel na oder čestitat jej. — V Požunu, kjer je pela, predno je odrinila v Draždane, bila je sicer sprejeta še z bolj živo pohvalo, vendar pa Draždansko pohvalo više cenim, nego Požonsko; kajti Požun ni glavno mesto in njegovo občinstvo je vse bolj živo in ognjevito; Draždanci mrzlega uma presojajo vsak glasek ter od dvornih pevcev in pevkinj zahtevajo povsakdansko umetnost. — 18. dne t. m. je Helena imela stopiti v drugo na oder in sicer kot „grajščinska gospá Helena“ v Schubertovem „Häuslicher Krieg“. Ni dvoma, da s pohvalo je izpeljala tudi to nalogo. Prav iz srca tudi mi čestitamo gospici Heleni in njeni materi, pisateljici „Gorenskega slavčka“.

— Gospodoma dr. Razlag-u in Svetcu je po svoji deklaraciji, naznanjeni „Laib. Zeit.“ pristopil zdaj tudi gosp. V. C. Supan „als dritter im Bunde“. Mi nismo popred celó nič komentirali gosp. V. C. Supanovega postopanja o tem, da je kot deželni poslanec svoj mandat položil; al zdaj, ko je očitno razglasil, da je hotel kot „Ehrenmann“ ravnati in se je raji odpovedal poslanstvu, kakor da bi bil glasoval zoper adreso, je tudi naša dolžnost, da mu kot „Ehrenmänner“ povemo, da ker se je s svojim postopanjem ločil od večine kupčijske zbornice, ki ga je volila za predsednika svojega in ga poslala v deželni zbor, se po vsem tem tudi ona loči od njega.

— (V razstavo mlekarstva), ki je te dni na Dunaji (glej „Novičarja“) so le trije gospodarji iz Kranjskega poslali sira in masla, al vsi trije, kakor nam ravnokar iz Dunaja poroča namestnik naše družbe kmetijske gosp. Jos. Seunig, so v nedeljo prejeli svetinje, namreč vitez Gutmansthal iz Dvora in Rabič iz Gozda poleg Kranjske gore za razpostavljeni sir sreberno, Wuherer iz Rečič za maslo pa bronasto svetinjo. Obžalovati je, da se ni več gospodarjev in posebno iz Notranjskega udeležilo razstave s sirom, gotovo bi bili poslavljeni za svoj izdelek. — 18. dne t. m. se bode po dražbi razprodalo, kar je je bilo razspostavljeno. Dodati pa moremo še to, da gosp. Wuherer je poslal svoje maslo v tako lični dežici, z umetno izrezljanimi figurami, da vsak, kdor je videl to delo, ga je občudoval.

— (Dražba telic Muricodolskega plemena), ki jo je družba kmetijska napravila v soboto v Ljubljani, je bila zelo živahna. Posebno veselo je bilo to, da je okoli 200 posestnikov iz vseh krajev Kranjskega (med njimi celó malo grajščakov) prišlo k dražbi. Prodanih je bilo 28 telic in dva junčka. Najnižja cena (se ve da po starosti živine), po kateri se je prodala, bila je 46 gold., najviša 171 gold. Največ telic so kupili gospodarji iz Notranjskega, namreč: Andrej Lavrenčič iz Postojne, Lepold Dekleva iz Vrema, g. Jan. Kavčič iz Razdrtega, g. Aleks Ličan iz Bistrice, Andr. Petelen iz zgornje Brezovice, Andrej Malavašič iz Butanjeve, Lovr. Verbič iz Bistre; — drugi kupci so bili sledeči gospodarji in gospodinje: Jož. Gabrijelčič iz Brezja, Jaka Matijan iz zgornje Šiške, Edm. Trpin iz Ljubljane, Jož. Zorc iz Švice, Marija Lasnik iz Šiške,

Jak. Hočevnar iz Količevega (dvoje), Alojzi Dajsinger iz Loke (dvoje), Kristjan Otto iz Werneg, Ivana Švarcelj iz Brda nad Podpečjo, Janez Petrič iz Dobovca, Anton Pengal iz Pšate, Ant. Jerina iz Trnovega v Ljubljani, Auer iz Ljubljane, Luka Tavčar iz Ljubljane, Anton Umek iz Mengša, baron Tauferer iz Višenj. —

Naznanili so imena gospodarjev, ki so telice kupili, najbolj zato, da jim očitno pohvalo damo o prizadevanji zboljšati domačo živinorejo, ki pa se bo popolnoma požlahnila le s tem, da te telice se vbrejijo po Muricodolskih juncih in tako se zaredi čista kri. Ko dobimo tako čisto kri Muricodolskega rodú (Mürzthaler Raçe) domá, ne bo je treba iskati in drago plačevati na gornjem Štajarskem. Tako ostane denar domá in vrh tega je domača živina naša potem žlahnega plemena. Čeravno je bila po živahni dražbi (nekteri kmetovalci so imeli tako korajžo, da je bilo veselje) živina drago prodana, ima družba kmetijska vendar-le zgube nad 500 gold. Al ta zguba, ki zadene državno subvencijo, je velik dobiček za domačo našo živinorejo.

— (Gospoda Metz in Majer) sta priložila zadnjemu našemu listu veliki imenik vseh rastlin: drevja, grmičevja, zelenjadi, sočivja, cvetlic itd., ktere prodajata iz svojih vrtov. Dobili smo unidan iz vrtov omenjenih gospodov velikansko zeleno in lepi karfijol, posebnega priporočila vredna.

— (Prijetli Ruskega lanú) se opominjajo, naj se kmalu in zadnji čas do konca prihodnjega meseca oglasi v pisarnici družbe kmetijske, koliko ga želijo kupiti, da se po tem naročba ravná.

— (V Grabnah pri Vipavi) — tako pišejo tržaški in dunajski časniki pa tudi „Tagblatt“ — ste se mahoma pogreznile dve hiši v zemljo in s prebivalci vred zginile ljudem izpred oči. Ker smo danes dobili pismo iz Vipave, ktero nič ne omeni o tej nesreči, pa tudi vladna „Laib. Ztg.“ ne, tedaj si misliti smemo, da je vsa ta dogodba le — novičarska goska, ali da vsaj se ta nesreča pripetila kje drugej kakor v Vipavski dolini.

— (Sokolovski večer) v saboto 7. t. m. je naklonil društvu „Narodna šola“ lepi donesek 124 gld. a. v. Za to obilno pripomoč zahvaljujem se v društvenem imenu „Sokol u, vsem vdeleževalcem tega večera, vzlasti pa rediteljima gg. Ivan-u Železnikar-ju i A. Jeločnik-u, po katerih mi je bil izročen ta znatni donesek.

M. Močnik,

tajnik in blagajnik pri društvu „Narodna šola“.

— (Čitalnica Ljubljanska) ima svoj letni zbor na sv. Štefana dan, dopoldne ob pol enajstih. Volil se bode vsled pravil nov odbor. — Zadnji večer letošnjega leta (Silvestrov večer) pa napravi veliko veselico, ktera odnekaj že se šteje med najprijetnejše narodne zabave.

— („Umetnost in narava“) bilo je imé igri, ki jo je dramatično društvo predstavilo v gledališču preteklo nedeljo in ki se je vrlo lepo in gladko v vseh nalogah izvršila. Odlikovale so se posebno gospá Valentova in gospodičini Jamnikova in Podkrajšekova, med gospodi pa Kocelj, Nolli in Kajzel.

— (Tretja interpelacija). „Slov. Nar.“ se je moji interpelaciji v predzadnjem listu ognil s tem, da je rekel, da „národna tiskarnica“ nima uradnikov, hterih plačo bi po sklepu občnega zbora delničarskega rad zvedel. Če ime „uradnik“ ni pravo, prosim naznanite, plačo gospodov ravnateljev, voditeljev ali kakor koli se imenujejo, in spolnite sklep zborov.

En delničar, prav pravi delničar.

— (Pobirki iz časnikov). „Tagblatt“ je v svojem 288. listu prinesel voden članek pod naslovom: „Die doppelte Funktionsgebühr des Dr. Bleiweis“, o katerem je težko razsoditi, ali je bolj hudoben ali bolj neumen. Celó „Laibacherico“ bilo je sram svetu odkriti

neumnost „Tagbl.“ rokovnača, kajti poslanega jej celó objektivnega razjasnila v 4—5 vrsticah ni dosle vzela v svoj list. — „Tagblattovce“ trdi, da bilo je zoper deželno ustavo in opravičnik dežel. odbora, da je bilo dr. Bleiweisu vodstvo deželnega odbora izročeno, češ, da postavno bilo bi to, da bi bil v odbor poklican gosp. Peter Kozler, ki je za namestnika deželnega glavarja od cesarja imenovan; ko bi bil cesar (krona) hotel, da bi dr. Bleiweis namestoval deželnega glavarja, bil bi imenoval njega za namestnika in ne Kozlerja“. Tako in še več enacega blodi Tagblattovce. — Vse to kaže, da pisár niti deželne ustave niti opravičnika deželnega odbora še od daleč ni videl ali da je tako topoglav, da jasnih besedi ne razume. Deželnega glavarja namestnik je po deželni ustavi namestnik glavarjev le samo v deželnem zboru, kateremu predseduje, če je glavar zadržan. Gosp. P. Kozler in bodisi kater koli namestnik dežel. glavarja nima v opravičilih odborovih niti glasú niti sedeža. To dokazati ne „Tagblattovcu“, ampak bralcem drugim onega pamfleta, posnamemo iz deželne naše ustave §§. 4. in 11., uni se glasi takole: „Cesar za vodstvo deželnega zbora imenuje izmed njega (zbora) deželnega glavarja in njegovega namestnika“, — ta pa: Deželni odbor, kot upravnik in izvrševalec deželnega zastopa, obstaja pod predsedstvom deželnega glavarja iz štirih, v deželnem zboru izvoljenih odbornikov. Deželni glavar o slučajih zadržka za vodstvo deželnega odbora imenuje namestnika izmed odbornikov.“ — Komur te določbe niso jasne, ta gotovo se s pametjo krega, in če „Tagblattovce“ pisari, da dokler je g. Kozler dežel. glavarja namestnik pa se kak drug za namestnika njegovega imeuje, je to „eine Umschiffung seines und des Rechtes der Krone“, naj se mu gospoda baron Wurzbach in grof Auersperg zahvalita, da ju imenuje „attentäterja“ cesarjeve pravice, kajti ona oba sta po odstopu deželnega glavarstva pismeno izročila vodstvo deželnega odbora dr. Bleiweis-u, za katero ju ni nikoli prosil in se jima nikoli ni ponujal. Ali je on opravila obojna (voditelja odborovega in odbornika) zmogel ali ne, to soditi so imeli priliko drugi možje a ne „Tagblattovci“ s Kromerjem vred, katerih vsemu svetu očitni namen, od nekda je le z natolcevanjem in lažmi napadati dr. Bleiweisa in dr. Costo, češ, „le ta dva proč; z vsemi drugimi bomo kmalu pri kraju“. Al „Tagblattovci“, vedite, da zastonj so vse vaše nakane; dokler moreta bodeta dosledno hodila svojo pot — pot poštenja, in resnice na prid naroda slovenskega.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. — Državni zbor ali rajsrat se je začel 12. dne t. m. Klopí so bile še zeló prazne; Tirolcev, Vorarlberžanov in Slovencev ni bilo nobenega, tudi iz Štajarskega in gornje Avstrije federalistov ne; Poljaci so prišli vsi, Dalmatincev za gotovo pričakujejo. — Kar shitroma so ustavaki dovolili ministerstvu pobiranje davkov po dozdanji razmeri za tri prihodnje mesece novega leta. — Minister finančni je zboru v obravnavo izročil proračun dohodkov in stroškov za prihodnje leto ter ga razjasnuje v dolgem govoru. Dohodki in stroški so preračunjeni tako, da se kaže primanjka za 35½ milijona; memo lanskega leta tedaj za 2½ milijona več.

— V nedeljo je minister notranjih oprav baron Lasser sklical 38 zbornikov in jim razložil vladna načela o direktnih volitvah. Razgovor je trajal 5 ur; večidel so bili brž zadovoljni z vsem, kar ministerstvo

namerava; le nekteri še niso popolnoma pritrdila ministrovim načelom. Poljake, katerim tudi so namenjene direktne volitve, hoče minister posebno obdelavati, da jih pridobi tej postavi, zoper katero so vsi Poljski časniki; al to ne briga poslancev; oni hodijo v nevoljo vseh federalistov svojo pot; če se jim zoper pravico družih dežel dovoli kos avtonomije deželne, privolili bodo tudi v direktne volitve za druge dežele, le za Galicijo se jih strašno bojé, ker vedó, da potem morajo gospodstvo svojo deliti z Rusini.

— Že ta teden pred prazniki se državni zbor odloží do 9. dne januarija. Brž o začetku zborovanja po novem letu pridejo direktne volitve na vrsto.

— 14. dne t. m. se je slovesno odprla razstava mlekarstva. Pričujoči so bili nadvojvoda Karol Ludevík, ministra Auersperg in Chlumecy in mnogo druge gospode. Kranjsko kmetijsko društvo je zastopal odbornik gosp. Fr. Seunig. Prvomestnik odbora grof Belrupt je nagovoril gosp. nadvojvoda ter radost izrekel o tem, da tudi cesarska rodovina ne prezira take razstave, ki je tretja, kar svet stoji: prva v Nizozemlji, druga na Francoskem in zdaj ta na Dunaju. Razstava razpada v tri razdelke: v sredi so orodja in mašine za izdelovanje sira, pinje itd., na levi strani so izdelki iz mleka: maslo, sir itd. Največ v razstavo je prišlo iz Českega, Galicije in Vorarlberškega; iz Kranjskega so se razstave udeležili trije razstavniki, iz tujih dežel Švicarji, Holandci in Francozi.

— Mnogim našim bralcem bode zanimivo slišati, po kolikošni ceni so unidan na Dunaji prodali na velikem trgu Štefanovem prostor za zidanje nove hiše. Kaj mislite neki, po čim? — Po 7000 gold. štirjaški seženj (kvadratklafter)!

Hrvaško. — Časnik „Pokrok“ v Pragi je te dni prinesel prepis glasovite Vakanovičeve spomenice (memorandum), s katero je magjarska stranka Hrvaška hotela Hrvate žrtovati Magjarom. Strahovito je kaj takega brati! Vražja ta stranka nasvetuje ogerski vladi, naj jej dá 100.000 gld., da osnuje na Hrvaškem zdavno magjarsko stranko in si prikupi skrivne agente; vsi poštene narodni časniki na Hrvaškem naj se zatarejo; 50 uradnikov poštenjakov naj se službe odstavi in z magjaroni nadomesti; poslancem Hrvaškim, ki so objavili in podpisali septemberski manifest, naj se tožba na vrat obesi zarad velikega izdajstva, razžaljenja cesarjevega in motenja javnega miru; narodni duhovni naj se preganjajo; troje pes-polkov in 12 eskadronov konjиков naj se posadí v mesta Hrvaška, da brzda jo narod. In čujte! te grozovite nakane je odobril Deakov klub v Peštu! rekši, naj minister Lonyay brž dá bivšemu banu Rauch-u vsa sredstva v roke, da izvrši hudičev to spomenico. — Naši bralci pa iz tega tudi posnamejo, kaj vse po skrivnih potih uganjajo tudi drugod narodnim zastopnikom nasprotne stranke!

— V Vinkovcah so se 14. dne t. m. sešli narodni zastopniki graničarskih polkov in sklenili ponižno aureso na cesarja, v kateri ga pomoči prosijo o važnih zadevah Granice.

Ogersko. Iz Pešta. — V seji tukajšnega državnega zbora je sopet prišel v obravnavo magjarski jezik. Tomaž Pechy je zahteval, da magjarski jezik mora edino sam veljati na vseh železnicah Ogerskih in da zato se morajo vsi uradniki službe odstaviti, ki niso magjarskega jezika popolnoma zmožni.

— V poročilu te dni pričete sodbine razprave proti Rosi Šandoru je prišlo očitno na dan, da so na Ogerskem bili prav nedolžni na smrt obsojeni. Poročilo sodniško samo se glasi o tem takole: Najgroznejši so slučaji oni, zavaljo katerih so popolnoma nedolžni ob-